

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
НАВОЙ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ



ХОРИЖЙ ТИЛ (ИНГЛИЗ, НЕМИС, ФРАНЦУЗ ТИЛЛАРИ) ФАНИ
БҮЙИЧА ОЛИЙ ТАЪЛИМДАН КЕЙИНГИ ТАЪЛИМ
ИНСТИТУТИГА КИРУВЧИЛАР УЧУН
ДАСТУР

Дастур Институт Кенгашининг
2022 йил 31 октябрь ойидаги
йиғилишида муҳокама этилган ва
қабул қилинган (баённома №3)

Навоий 2022

Тузувчилар: доц. Г.Н.Пирманова , А.Э.Аслонов, Ш.А.Суриев
Тақризчи: И.Эргашев - филология фанлари доктори (PhD)

Ушбу дастури «Факультетларо чет тиллар» кафедрасининг 2022 йил 23 октябрдаги З-сон кафедра йигилишида муҳокама қилинган ва маъқулланган.

Кафедра мудири:  доц. Г.Н.Пирманова

Ишчи ўқув дастури Инглиз тили ва адабиёти факультети Кенгашининг 2022 йил октябрдаги З-сон йигилишида қўллаш учун тавсия этилган.

Кенгаш раиси:  доц. И.М.Шодиев

БИРИНЧИ БЎЛИМ

Хорижий тил (инглиз, немис, француз тиллари) фанидан таянч докторантура институтига кириш имтихонларини топшириш бўйича умумий ҳолатлар

Ўзбекистан Республикасининг узлуксиз таълим тизимида чет тилларни ўрганиш Давлат таълим стандартлари асосида амалга оширилади. Амалдаги таълим стандартларига мувоғик, мамлакатимизда хорижий тилга ўқитишдан асосий максади кўпмаданиятли дунёда қундалик, илмий ва касбий соҳаларда эркин фаолият кўрсатиш учун ўрганувчиларда хорижий тил бўйича коммуникатив маҳоратни шакллантиришдан иборатdir.

Хорижий тил (инглиз, немис, француз тиллари) бўйича коммуникатив компетенция қуидагиларни ўз ичига олади:

- лингвистик компетенция фонетика, лексика ва грамматика соҳасида тил аспектларини билиш ҳамда нутқ малакаларига (эшлиш, ўкиш, гапириш ва ёзиш малакаларига эга бўлишни назарда тутади;

- социолингвомаданий компетенция она тили ва чет тилларга хос социомаданий хусусиятларни билиш ва сухбатлаша олишни назарда тутади;

- прагматик компетенция коммуникатив вазият ва стратегияни ривожлантиришга мос равишда чет тилида мулоқот олиб бориш қобилиятини таъминлашни назарда тутади. Коммуникатив стратегия мулоқотнинг самарали бўлишига, масалан, узиб қўйиш, аниклаштириш, қийинлашган мулоқот вазиятларини компенсациялашга ёрдам беради. Мазкур дастурда прагматик компетенция таркибида дискурсив компетенция хам киритилган. Дискурсив компетенция фикрни тегишли тил воситаларидан фойдаланган холда оғзаки ва ёзма мулоқотда кетма-кет боғлаш қобилиятини тараккий эттиради ҳамда бошланган оғзаки ёки ёзма нутқдаги лингвистик сигналларни тушуниш ва талқин килиш қобилиятини назарда тутади.

ИККИНЧИ БЎЛИМ

1.Хорижий тил (инглиз, немис, француз тиллари) фанидан бўладиган имтиҳон талаблари

Тил малака ва қўнималарига қўйилган талаблар чет тилларни билиш даражаларининг Умумевропа тизими дескрипторлари билан аникланади. Бу дескрипторлар тўрт турдаги нутқ малакалари бўйича дарьвогорларни баҳолаш критерияларига йўналтиради.

Кириш имтихонини топширувчиларнинг билимлари чет тилларни билишнинг умумевропа стандарти В2 даражасига мос келиши керак.

1. Тил компетенцияларига талаблар

1.1. Нутқ компетенцияси

1.1.1. Эшлиш

Сухбат ёки мураккаб аргументация жараёнини тушуниш ва олиб бориш. Маърузалар, сухбатлар, инструкциялар ва академик ва профессионал презентациялар, саволлар ва фикрларнинг бошқа шаклларидағи асосий ахборотни тушуниш.

Эълонлар ва хабарларни тушуниш.

Таниш ва нотаниш контекстдаги мураккаб аутент нутқни тушуниш.

Тил сохибларининг сұхбат ва баҳсларини салкам түлік тушуниш. Радио ва интернет материаллари, телекүрсатувлар ва хужжатли фильмлар, интервью ва х.к.ларни салкам түлік тушуниш.

1.1.2. Гапириш

Диалог

Бизнес бўйича шериклар билан музокаралар олиб бориш.

Аниқ масалалар бўйича расмий талаблар қилмоқ.

Тил сохиблари билан муҳокамаларда иштирок этиш, қўллаб-қувватлай олиш ва зарурат бўлганд, инициатив қўрсатиш.

Спонтан баҳслар ва дебатларда иштирок этиш.

Ихтисослик масалалари бўйича интервьюда иштирок этиш.

Формал баҳслар доирасида ғояларни ва фикрларни аниқ ифода этиш. Баҳс давомида унинг фикрларини аниклаштириш, перефразалардан фойдаланиш, қайта тиклаш ва олиб кириш.

Нутқ этикети доирасида музокаралар ўтказиш ва муаммоларни ҳал этиш.

Формал вазиятга (масалан, семинарда) мос равишда саволлар бериш ва саволларга жавоб бериш.

Монолог

Махсус мавзу бўйича яхши тузилган презентацияни ўтказиш.

Касбий фаолиятга тегишли атамалар, ҳодисалар, предметларнинг тўлік талқинини бериш.

Махсус мавзу бўйича оғзаки маъруза тақдим этиш.

Мақола, маъруза, баҳснинг аниқ умумлашмасини бериш.

Таниш мавзулар бўйича аргументация тизимини мантиқан ривожлантириш ва қўллашни билиш, етарлича кенг қўшимча далиллар ва мисоллар билан ўз нуктаи назарини мустаҳкамлашни билиш.

1.1.3. Ўкиш

Таниш ва нотаниш мавзу матнларидағи асосий-зарурий ахборотни тушуниш.
Шахсий ва касбий корреспонденцияни тушуниш.

Диаграммалар, графиклар, жадвалларнинг кискача баёнини тушуниш.

Мураккаб ахборотларни тушуниш.

Махсус мураккаб ёзма қўрсатмалар ва қўлланмаларни тушуниш.

Касбий мавзуларга оид мақолалар ва маъruzалардан керакли ахборотни ОЛИШ.

Керакли ахборотни аниклаш ва олиш мақсадида мавзулар, конференция дастурларидан парчаларни ўқиши.

Қўрсатиш учун мўлжалланган, таништириш ва детал ўкиш малакаларини ва қўнималарини ривожлантириш.

1.1.4. Ёзиш

Махсус хабарларни (иш хатлари, хотираларни, электрон хатларни) ёзиш.

Яхши тузилган эссе ва маъruzалар ёзиш.

Мантиқ жихатдан тўғри тузилган илмий ва тадқиқот мақолаларини ёзиш.

Ёзма таклифлар бериш, ҳисоботлар ва такризлар ёзиш.

Заруратга кўра битириув малакавий ишлар ёзиш.

1.1.5. Таржима

Даъвогар она тилидан чет тилига ва чет тилидан она тилига оғзаки ва ёзма таржима малакаларига эга бўлиши керак, чунки таржима-тўлик ва аник тушунишни назорат қилишнинг энг самарали усулидир. Замонавий мутахассислар таржиманинг илмий услуби хусусиятлари тўғрисида, таржима трансформацияларини, компенсация, контекстуал алмаштириш масалаларини, сўзларнинг кўп маънолилигини, ситуатив маъноларни, лексик бирликларнинг луғавий ва контекстуал маънолари каби масалаларни билиши керак.

2.2. Тил компетенциялари

2.2.1. Лексик компетенция

Контекстда профессионал лексика ва атамалардан фойдаланиш.

Коммуникатив вазиятларда тематик луғатлардан фойдаланиш.

Интернационал сўзларни тушуниш ва кенг қўллаш.

2.2.2. Грамматик компетенция

Коммуникатив вазиятларда мураккаб грамматик ва синтактик конструкциялардан фойдаланиш.

Матнда тил воситаларидан тўғри фойдаланиш.

Мутахассислик бўйича дискурс структурасини мослашиш ва боғланиш нуктаи назаридан тушуниш учун уни таҳлил қилиш.

УЧИНЧИ БЎЛИМ

Имтиҳоннинг мазмуни ҳамда структураси

Кириш имтиҳони икки кисмдан ташкил топади:

1. Компьютерда тест саволларига жавоб бериш.
2. Оғзаки имтиҳон.

3.1. Компьютер тестлари

Компьютер тестлари лексика ва грамматика бўйича талабгорларнинг билимларини текширишни назарда тутади.

Тест топшириқлари 15та тестдан ташкил топган. Ҳар бир тўғри топилган тест 2,0 балл билан баҳоланади. Максимал бўлиши мумкин бўлган балл - 30,0.

3.2 Оғзаки имтиҳон

Оғзаки имтиҳон учта топшириқдан ташкил топган:

1500-2000 босма белгидан ташкил топган оригинал илмий матнни ўқиш, она тилига ёзма таржима қилиш, айтиб бериш (максимал балл - 25,0). 1000-1500 босма белгидан ташкил топган оригинал газета ва журнал мақоласини ўқиш, айтиб бериш (максимал балл - 15,0). докторлик диссертациянинг асосий мазмунини чет тилида баён этиш (максимал балл - 30,0).

Асосий адабиётлар

1. Абдалина Е.Н. Учебник английского языка для студентов неязыковых вузов. Т. 1996
2. Исмаилов А.А., Сапаров Т.К., Жалолов Ж.Ж., Ибрагимхўжаев. Инглиз тили амалий курсидан ўкув-услубий мажмуа // Нофилологик йўналишда инглиз тилини хорижий тил сифатида ҳамда филологик йўналишида инглиз тилини иккинчи хорижий тил сифатида ўқитиладиган олий таълим муассасалари илк (Independent User, Threshold B 1) боскич талабалари учун. Т.: ЎзДЖТУ. 2011.
3. Ибрагимова РС. Француз тили, ўкув қўлланма. Т.: Фан ва технология. 2010.
4. Усманова Г., Мансурова Г., Ишанқулова Н. Deutsch- учебник немецкого языка. Т.: Фан. 2013.
5. Мусаев СС. , Маматов А.А., Умаров А. Guide parle-franqaise-ouzbek-russe. Т.